

SELETUSKIRI

Maaeluministri määruse “Tootjarühma loomise ja arendamise toetus” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Maaeluministri määrus kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (edaspidi *ELÜPS*) § 67 lõike 2 alusel ning kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548) artikli 10 lõike 2 alusel heaks kiidetud “Eesti maaelu arengukavaga 2014–2020” (edaspidi *arengukava*).

2014. aasta 1. jaanuaril algas uus Euroopa Liidu (edaspidi *EL*) programmiperiood 2014–2020, milles on Eestil EL-i liikmesriigina võimalik osaleda ühenduse maaelupoliitikas ja saada osa EL-i maaelu arengu toetuste eelarvest.

Määrus kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 27 alusel.

Määruse eelnõu eesmärgiks on kehtestada arengukava meetme 9.1 “Tootjarühmade ja -organisatsioonide loomine põllumajandus- ja metsandussektoris” toetuse (edaspidi *toetus*) saamise täpsemad nõuded.

Toetuse eesmärgiks on põllumajandusega tegelevate ettevõtjate ja erametsaomanike konkurentsivõime tõstmine ja turujõu suurendamine läbi nende ühise majandustegevuse edendamise. Spetsiifilisteks eesmärkideks on administratiivselt ja majanduslikult jätkusuutlike tootjarühmade loomine ja arendamine, nende müügitulu ja liikmete arvu kasv, põllumajandus- ja metsandustoodete ühisturustuse osatähtsuse kasv põllumajandussektori ja metsandussektori müügitulus, ühiselt müügiiks ettevalmistatud ja töödeldud põllumajandus- ja metsandustoodete osatähtsuse suurenemine tootjarühmade müügitulus ning tootjarühmadesse kuuluvate tootjate tootmise ja toodangu turunõuetele vastavaks viimine, äri- ja turundusoskuste arendamine ning uuendusprotsesside korraldamine ja lihtsustamine.

Määruse eelnõu ja seletuskirja koostas Maaeluministeeriumi maaelu arengu osakonna maaettevõtluse büroo peaspetsialist Vahur Vider (6256 137, vahur.vider@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi määruse eelnõule tegi Maaeluministeeriumi õigusosakonna nõunik Marion Saarna (6256 539, marion.saarna@agri.ee). Keeleliselt toimetas eelnõu Maaeluministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (6256 523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) koosneb 16 paragrahvist.

Eelnõu §-s 1 on sätestatud eelnõu reguleerimisala.

Eelnõu eesmärgiks on kehtestada programmiperioodil 2014–2020 tootjarühmade loomise ja arendamise toetuse andmise täpsemad nõuded taotleja, toetatava tegevuse ja taotluse kohta, toetuse suurus, taotlusele esitatavad nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord, taotluse hindamise kriteeriumid ja taotluse hindamise kord, toetuse saaja

kohustused ning toetuse väljamaksmise ja taotluse rahuldamise otsuse muutmise või kehtetuks tunnistamise kord.

Eelnõu §-s 2 on sätestatud eelnõu riigiabi.

Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse §-s 87 sätestatud tunnustele vastavale tootjarühmale antav toetus on riigiabi Euroopa Liidu suuniste riigiabi kohta põllumajandus- ja metsandussektoris ning maapiirkondades aastateks 2014–2020 (ELT C 204, 01.07.2014, lk 1–97)(edaspidi *riigiabi suunised*) II osa 2. peatüki jao 2.7 tähenduses. See tähendab, et taotlejad, kes on saanud tunnustuse metsandussektori tootjarühmana, peavad arvestama, et neile antava toetuse puhul kohaldatakse eelnimetatud suunistes sätestatud tingimusi ja kriteeriumeid.

Eelnõu §-s 3 on sätestatud nõuded toetuse taotlejale.

Eelnõu § 3 lõike 1 kohaselt võib toetust taotleda Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse paragrahvi 88 alusel tootjarühmana tunnustatud tulundusühistu või mittetulundusühing.

Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse §-s 88 on reguleeritud nii põllumajandussektori kui metsandussektori tootjarühmade tunnustamist. Sätted on jäänud samaseks võrreldes programmiperioodil 2007–2013 kehtinud analoogsete sätetega. Peamiseks erinevuseks on metsandussektori tootjarühmade lisandumine toetuse sihtgruppi.

Tootjarühmade tunnustamine on Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 88 kohaselt menetlus, mille käigus hinnatakse tootjarühma vastavust ELÜPSi ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuetele. Tootjarühmade tunnustamise vajadus tuleneb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnustatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548) (edaspidi *määrus 1305/2013*) artikli 27 lõikest 2, mille kohaselt on maaelu arengu toetust tootjarühmade loomiseks võimalik anda ainult liikmesriigi pädeva asutuse poolt tunnustatud tootjarühmadele.

Eelnõu § 3 lõikes 2 on sätestatud nõuded, millele peab tunnustatud tootjarühm toetuse taotlemisel vastama.

Eelnõu § 3 lõike 2 punkt 1 sätestab, et toetust saavad taotleda mikro-, väikese- ja keskmise suurusega ettevõtete tingimustele vastavad tootjarühmad. Nimetatud piirang tuleneb määruse 1305/2013 artikli 27 lõikest 2.

Eelnõu § 3 lõike 2 punkt 2 sätestab, et taotlejal ei tohi olla riikliku maksu võlga või tema riikliku maksu võla tasumine on ajatatud ning maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksuvõlg, mille tasumise tähtaeg on möödunud, tasutud ettenähtud summas. Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 79 lõike 4 kohaselt jäetakse taotlus rahuldamata, kui taotleja ei vasta toetuse saamiseks esitatud nõuetele. Seega on PRIA1 õigus kontrollida kogu taotluste menetlemise ajal ja enne toetuse väljamaksmist taotleja ja toetuse saaja riikliku maksu võla olemasolu ning maksuvõla olemasolul selle ajatust ja maksete tähtaegset tasumist.

Eelnõu § 3 lõike 2 punktis 3 kehtestatakse piirangud toetuse taotlemisele, kui sama investeringuobjekti kohta on toetust saanud riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või

välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi. Toetust ei saa taotleda sellise investeringuobjekti kohta, mille kohta on saadud toetust või taotletakse investeringutoetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest või muud tagastamatut riigiabi. Kui taotleja on varem saanud toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest, mis on kuulunud tagasimaksmisele, peab tagasimaksmisele kuulunud summa olema tähtajal tagasi makstud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral on tagasimaksed tasutud ettenähtud summas. Selle nõude eesmärgiks on maandada riigile lisanduvate rahaliste kohustuste (rikkumiste tagasimaksed) tekkimise riski ning tagada vahendite kasutamise sihtotstarbelisus ja jätkusuutlikkus.

Eelnõu § 3 lõike 2 punkt 4 sätestab nõude, mille kohaselt taotleja suhtes ei tohi olla algatatud likvideerimismenetlust ega kohtuotsusega välja kuulutatud pankrotti. Sätte eesmärk on tagada, et toetust antakse jätkusuutlikele tootjarühmadele.

Eelnõu § 3 lõike 2 punkt 5 sätestab nõude, mille kohaselt ei tohi metsandussektori taotleja olla raskustes olev ettevõtja, kuna raskustes olevale ettevõtjale ei tohi riigiabi suuniste I osa 2. peatüki jao 2.2 punkti 26 kohaselt abi anda.

Eelnõu §-s 4 on sätestatud toetatavad tegevused ja nõuded toetatava tegevuse kohta.

Toetust võib taotleda Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 86 lõikes 7 või § 87 lõikes 5 nimetatud äriplaanis kavandatud tootjarühma loomise ja arendamisega seotud tegevuse kohta, mis on vajalikud äriplaanis nimetatud eesmärkide saavutamiseks.

Metsandussektori tootjarühma puhul on sätestatud eritingimus, mille kohaselt võib abi taotleda tulevikku kavandatud tegevuste jaoks, sest riigiabi suuniste jao 3,4 kohaselt ei ole abil ergutavat mõju kui asjaomase projekti või tegevusega on alustatud juba enne taotluse esitamist riigiasutusele.

Tootjarühma arendamiseks saab toetust taotleda viie aasta jooksul arvates taotleja esmakordselt tootjarühmana tunnustamise otsuse tegemise kuupäevast. Kõik abikõlblikud kulud peavad olema majanduslikult otstarbekad ja vajalikud toetuse eesmärgi saavutamiseks ega tohi olla põhjendamatult kõrged võrreldes tavaliselt sarnase kulu eest tasutava hinnaga. Taotleja tagab kasutatava toetusraha otstarbeka ja säästliku kasutamise.

Eelnõu §-s 5 on sätestatud toetuse määr ja suurus.

EL-i õigusest lähtuv tootjarühmade toetuse määr ja suurus tuleneb määruse 1305/2013 artikkel 27 lõikest 4.

Taotlejale antava toetuse maksimaalne suurus arvutatakse lähtuvalt taotleja esmakordselt tootjarühmana tunnustamise kuupäevast ja tema taotluse esitamisele vahetult eelnenud majandusaasta müügitulust.

Maksimaalsed võimalikud antud toetuse puhul rakendatavad toetusmäärad ja summad on sätestatud määruse 1305/2013 lisas 2, ning need sõltuvad tootjarühma tunnustamisest möödunud ajavahemikust ning tootjarühma müügitulu suuruselt. Müügitulule suurusega kuni 1 000 000 eurot rakendatakse suuremat toetusmäära ja juhul kui tootjarühma müügitulu ületab nimetatud summat, siis seda summat ületavale müügitulu osale rakendatakse väiksemat toetusmäära. Lisaks sellele on sätestatud ka absoluutsed maksimaalsed toetussummad, ehk siis teatud müügitulu suuruselt alates toetussumma enam ei suurene.

Näide 1:

Kui tootjarühm taotleb toetust esimesel aastal peale tunnustamist ja tema viimase lõppenud majandusaasta müügitulu oli 1 000 000 eurot, siis arvutatakse tema võimalik toetussumma valemiga – müügitulu * 0,10, ehk siis 1 000 000 eurot * 0,10 = 100 000 eurot.

Näide 2:

Kui tootjarühm taotleb toetust kolmandal aastal peale tunnustamist ja tema viimase lõppenud majandusaasta müügitulu on näiteks 2 000 000 eurot, siis arvutatakse võimalik toetussumma valemiga – (1 000 000 * 0,08) + (1 000 000 * 0,04) = 120 000 eurot. Kuna 120 000 eurot ületab vastava aasta maksimaalsed toetussummat, siis on antud näite puhul toetuse saajale makstavaks toetuseks 95 000 eurot.

Põllumajandussektori tootjarühma puhul arvutatakse taotlejale antava toetuse maksimaalne suurus tema liikmete või tema liikmeks olevate tulundusühistute liikmete poolt toodetud põllumajandustoodete turustamisest. Metsandussektori tootjarühma puhul arvutatakse taotlejale antava toetuse maksimaalne suurus tema liikmeks olevate metsaühistute liikmeks olevate erametsaomanike poolt toodetud puidu turustamisest.

Põllumajandussektoris tunnustatud tootjarühmale antava toetuse maksimaalse suuruse arvutamisel lähtutakse esimesel aastal arvates taotleja esmakordse tootjarühmana tunnustamise kuupäevast tema poolt toodetud põllumajandustoodete ja nende töötlemisel saadud toodete turustamisest saadud kolme majandusaasta keskmisest müügitulust. Seda juhul, kui taotleja taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta aruanne ei ole äriregistrist kättesaadav.

Tootjarühma esmakordse tunnustamise kuupäevaks loetakse kuupäev, millal tootjarühm esimest korda Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse alusel tunnustati.

Kui tootjarühma liikmeks on tunnustatud tootjarühm, ei arvestata selle tootjarühma liikmeks olevate tootjarühma liikmete poolt toodete turustamisest saadud müügitulu tootjarühma müügitulu hulka. Nimetatud müügitulu mitteamistamise põhjuseks on eesmärk välistada olukord, kus taotlejad kasutavad ühte ja sama müügitulu mitme erineva tootjarühma kaudu toetuse saamiseks.

Kui tootjarühma liikmed või tema liikmeks olevate tulundusühistute liikmed müüvad oma lõikes 1 nimetatud tooted tootjarühma kontrolli all olevale äriühingule, siis arvestatakse tootjarühma müügitulu hulka tootjarühma kontrolli all oleva äriühingu asjakohane müügitulu.

Eelnõu §-s 6 on sätestatud nõuded taotluse esitamisele ja taotluse esitamise tähtaeg.

Toetuse taotlused võtab vastu ja neid menetleb PRIA. Taotlust on võimalik esitada paberikandjal PRIA piirkondlikus büroos ja elektrooniliselt e-posti teel. Lisaks esitab taotleja PRIA-le avalduse elektrooniliselt Microsoft Exceli tarkvaraga töödeldavas vormingus. Koos taotlusega tuleb taotlejal vajaduse korral esitada ka nendes olevaid andmeid tõendavad dokumendid.

PRIA koostab toetuse saamiseks esitatava avalduse vormi ja avaldab selle oma veebilehel. PRIA teatab taotluse esitamise tähtaja ametlikus võrguväljaandes Ametlikud Teadaanded ja oma veebilehel.

Kui taotlust esitava isiku esindusõigus ei ole äriregistrist nähtav, esitab ta tulenevalt tsiviilseadustiku üldosa seaduse §-st 115 tema volitusi tõendava volikirja.

Eelnõu §-s 7 on sätestatud taotluse osaks olevale avaldusele esitatavad nõuded.

Avalduses esitatud andmed on vajalikud määruses sätestatud nõuetele vastavuse kontrollimiseks ning seireks vajalike andmete kogumiseks. Avalduse allkirjastab taotleja või tema esindusõigust omav isik elektrooniliselt esitatava taotluse puhul digitaalallkirjaga või paberil esitatava taotluse puhul omakäeliselt.

Eelnõu §-s 8 on sätestatud taotluse vastuvõtmise ning taotluse ja taotleja nõuetele vastavuse kontrollimise tingimused.

PRIA kontrollib taotluse vastuvõtmisel nõutavate dokumentide olemasolu, taotluse tähtaegset esitamist, vastuvõetud taotluse nõuetele vastavust ja selles esitatud andmete õigsust ning taotleja ja toetatava tegevuse vastavust Euroopa Liidu õigusaktides, Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduses, arengukavas ja määruses sätestatud nõuetele.

PRIAl on vajaduse korral õigus kontrollida taotluses esitatud andmete õigsust ja dokumente taotleja juures kohapeal ning tema ettevõttes (sh hoones, kinnisasjal). PRIAl on õigus kaasata ka eksperte, et hindamisel oleks võimalik kahtluse korral küsida asjatundjalt täiendavat informatsiooni ning hinnangut toetusraha sihipärase kasutamise osas. Kui taotluses esinevad puudused ja muud ilmsed ebatäpsused, määrab PRIA haldusmenetluse seaduse kohaselt tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Kui puudus kõrvaldatakse määratud tähtajaks, loetakse taotlus tähtaegselt esitatuks. Kui puudust ei kõrvaldata tähtajaks, võib PRIA jätta taotluse läbi vaatamata.

Haldusmenetluse seaduse § 15 lõike 1 kohaselt on haldusorgan kohustatud talle esitatud taotluse vastu võtma sõltumata selle puudustest, kui seadusega ei ole sätestatud teisiti. Haldusmenetluse seaduse § 15 lõike 2 kohaselt määrab haldusorgan puuduste kõrvaldamise tähtaja, kui taotluses ei ole esitatud nõutud andmeid või dokumente või kui taotluses on muid puudusi. Taotluse läbivaatamata jätmise alused on sätestatud haldusmenetluse seaduse § 14 lõikes 6.

PRIA kontrollib, kas kõik omavahel võrreldavad andmed on samased, kõik võrreldavad andmed, sh analüüsitavad finantsmajanduslikud andmed ja nende omavahelised seosed, seda samasust kinnitavad ja kas on täidetud kõik määruses sätestatud nõuded.

Eelnõu §-s 10 on sätestatud taotluse hindamise ja taotluse paremusjärjestuse koostamise kord.

PRIA hindab nõuetele vastavaid taotlusi lisas toodud hindamiskriteeriumide alusel. Hindamistulemuste põhjal moodustab PRIA taotluste paremusjärjestuse järgnevates tegevusvaldkondades: piimatootmine; teravilja, õliseemnete ja valgurikaste taimede kasvatamine; loomakasvatus, välja arvatud piimatootmine ja mesindus; muude eespool nimetatud põllumajandustoodete tootmine, kaasa arvatud mesindus; metsandus.

Täpsemalt taotlusvooruks ettenähtud rahalised vahendid määrab minister iga-aastaselt oma käskkirjaga. Taotluste paremusjärjestuse koostamisel loetakse paremaks suurema hindepunktide summa saanud taotlus.

Võrdsete näitajatega taotluste puhul eelistatakse taotlust, mille on esitanud suurema liikmete arvuga taotleja. Kui ka see näitaja on võrdne, taotlejat, kelle taotluse esitamise aastale vahetult eelnenud majandusaasta müügitulu on suurem.

Eelnõu §-s 11 on sätestatud taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise tingimused.

Taotluse rahuldamiseks minimaalne hindepunktide summa moodustab vähemalt 25 protsenti maksimaalsest hindepunktide summast. Kui kõigi nõuetele vastavate taotluste rahastamise summa ei ületa tegevusvaldkonna rahastamise eelarvet ja kui kõik taotlused on saanud vähemalt minimaalse hindepunktide summa, rahuldatakse kõik nõuetele vastavad taotlused Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 79 lõike 1 punkti 3 alusel. Kui kõigi nõuetele vastavate taotluste rahastamise summa ületab tegevusvaldkonna rahastamise eelarvet, rahuldatakse taotluste hindamise tulemusel koostatud taotluste paremusjärjestuse alusel nõuetele vastavad taotluste hindamise tulemusel koostatud taotluste paremusjärjestuse alusel parimad taotlused, mis on saanud vähemalt minimaalse hindepunktide summa, Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 79 lõike 1 punkti 2 alusel.

Taotlus on nõuetele vastav, kui taotleja, taotlus ja toetatav tegevus vastavad Euroopa Liidu õigusaktides, Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduses, arengukavas ja määruses sätestatud nõuetele. Kui taotluse nõuetele vastavuse kontrollimise käigus tehakse kindlaks, et taotleja, taotlus või toetatav tegevus ei vasta toetuse saamiseks esitatud nõuetele, teeb PRIA Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 79 lõike 4 alusel taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

PRIA teeb lõigetes 1 ja 2 nimetatud juhul taotluse rahuldamise otsuse, taotluse rahuldamata jätmise otsuse või Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 79 lõike 4 alusel taotluse rahuldamata jätmise otsuse või taotluse osalise rahuldamise otsuse 40 tööpäeva jooksul alates taotluse esitamise tähtaja viimasest päevast.

Eelnõu §-s 12 on sätestatud kohustused toetuse saajale.

Eelnõu § 12 lõike 1 punkti 1 kohaselt peab toetuse saaja viima ellu äriplaanis kavandatud eesmärgid, mis seotud tootjarühma loomise ja arendamisega. Eesmärgid tuleb saavutada viie aasta jooksul arvates taotleja tunnustamisest.

Eelnõu § 12 lõike 1 punktides 2–6 on sätestatud nõuded järelevalve ja kontrolli osas ning vajaliku teabe eristamise, esitamise ja säilitamise osas. Toetuse saaja on kohustatud võimaldama teostada toetuse sihipärase ja tähtaegse kasutamise üle järelevalvet ja teha muid toetuse saamisega seotud kontrollid ning osutama selleks igakülgset abi, sealhulgas võimaldama viibida toetuse saaja kinnisasjal, ehitises ja ruumis ning läbi vaadata dokumente ja toetuse abil soetatud vara kohapeal. Toetuse saaja on kohustatud esitama järelevalve teostamiseks või muu kontrolli tegemiseks vajalikud andmed ja dokumendid määratud tähtaja jooksul. Toetusraha ja investeringuobjekti mittesihipärase kasutamise korral peab toetuse saaja PRIA nõudmisel saanud toetusraha tagasi maksuma. Samuti peab toetuse saaja teavitama PRIAt viienda aasta lõpuks arvates taotleja esmakordse tootjarühmana tunnustamise kuupäevast äriplaani täielikust elluviimisest. Toetuse saaja on kohustatud eristama selgelt oma raamatupidamises toetuse kasutamisega seotud kulud ning neid kajastavad kulu- ja maksedokumentid muudest kulu- ja maksedokumentidest, esitama toetuste kasutamisega seotud seireks vajalikku teavet ning säilitama toetusega seotud dokumente vähemalt viis aastat arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.

Eelnõu § 12 lõige 2 aitab tagada, et toetust makstakse vaid jätkusuutlikele ettevõtjatele. Toetuse saajal ei tohi olla riikliku maksu võlga ning tagasimaksmisele kuulunud Euroopa Liidult saadud või muud summad tähtaegselt ära maksnud. Samuti ei tohi ettevõtja olla pankrotis ega tema suhtes algatatud likvideerimismenetlust ega nimetatud ajutist pankrotihaldurit ning metsandussektori tootjarühma puhul arvestatakse ka, et toetuse saaja ei oleks raskustes olev ettevõtja.

Eelnõu §-s 13 on sätestatud maksetaotluse esitamine, maksetaotluse esitamise tähtaeg ja nõuded maksetaotlusele.

Eelnõu §-s 14 on sätestatud toetuse maksmise ja maksmisest keeldumise tingimused.

PRIA teeb toetuse saaja esitatud maksetaotluse alusel toetuse maksmise otsuse sellise aja jooksul, et toetusraha oleks võimalik kanda toetuse saaja arvelduskontole 30 tööpäeva jooksul arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemise päevast. Toetuse maksmisest keeldumise otsuse teeb PRIA Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 81 lõikes 3 sätestatud juhtudel 25 tööpäeva jooksul arvates toetuse maksmisest keeldumise aluseks olevast asjaolust teadasaamisest. ELÜPS-i § 81 lõige 3 sätestab, et PRIA teeb toetuse maksmisest keeldumise otsuse, kui pärast taotluse rahuldamist, kuid enne toetuse maksmist tehakse kindlaks taotluse rahuldamata jätmise alused või kui toetuse saaja ei ole täitnud toetuse saaja kohustusi. Toetuse maksmisest keeldumise otsuse korral tunnistab PRIA taotluse rahuldamise otsuse täielikult või osaliselt kehtetuks.

ELÜPS-i § 80 lõike 2 kohaselt tunnistatakse maaelu arengu toetuse taotluse rahuldamise otsus kehtetuks, kui esineb vähemalt üks järgmistest asjaoludest:

- 1) ilmneb asjaolu, mille puhul taotlust ei oleks rahuldatud;
- 2) toetuse saaja ei ole tegevust ettenähtud tähtaja jooksul ellu viinud;
- 3) tegevust ei ole võimalik tegevuse elluviimise tähtaja jooksul ellu viia;
- 4) toetuse saaja ei täida Euroopa Liidu õigusaktides või ELÜPS-is või selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud kohustusi;
- 5) toetuse saaja esitab avalduse taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamiseks.

Eelnõu §-s 15 on sätestatud dokumentide säilitamise tähtaeg, millest tulenevalt määruse alusel esitatud dokumente taotlejale ei tagastata ning nimetatud dokumente säilitatakse PRIA-s kuni 2032. aasta 31. detsembrini.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 37 kohaselt teeb komisjon lõppmakse vastavalt vahendite olemasolule pärast maaelu arengu programmi rakendamist käsitleva viimase iga-aastase eduaruande kättesaamist, võttes aluseks kehtiva rahastamiskava, asjaomase maaelu arengu programmi viimase rakendusaasta raamatupidamisaruanded ning vastava kontrollimise ja heakskiitmise otsuse. Nimetatud raamatupidamisaruanded esitatakse komisjonile hiljemalt kuus kuud pärast Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 65 lõikes 2 osutatud kulude rahastamiskõlblikkuse viimast kuupäeva ning need hõlmavad makseasutuse kantud kulusid kuni kulude rahastamiskõlblikkuse viimase kuupäevani. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 65 lõike 2 kohaselt on kulud Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest toetuse saamiseks kõlblikud juhul, kui need on tekkinud toetusesaajal ja need on tasutud ajavahemikus alates programmi komisjonile esitamise kuupäevast või 1. jaanuarist 2014 – olenevalt sellest, kumb kuupäev on varasem – kuni 31. detsembrini 2023. Lisaks on kulud EAFRD-st toetuse saamiseks kõlblikud ainult juhul, kui makseasutus maksab asjaomase abi tegelikult välja ajavahemikus 1. jaanuarist 2014 kuni 31. detsembrini 2023. Liikmesriikide kogemus näitab, et Euroopa Komisjoni viimane makse tavaliselt hilineb, ja seepärast sätestatakse dokumentide säilitamise

lõpptähtpäevana 2032. aasta 31. detsembri, mis peaks sisaldama ka väikese varu. Dokumentide säilitamise kohustus kohaldub toetuse andmisega seotud isikule.

Eelnõu §-s 16 sätestatakse, et metsandussektori tootjarühma puhul tehakse toetuse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsus pärast Euroopa Komisjonilt vastava riigiabi andmiseks loa saamist.

Põllumajandussektori tootjarühmadele toetuse andmiseks ei ole vajalik riigiabi andmiseks luba küsida, kuna määruse nr 1305/2013 artikkel 81 lõike 2 alusel on vastavast loakohustusest vabastatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 42 reguleerimisalasse kuuluvad põllumajandustooted.

Kuna vastavalt riigiabi suunistele on metsandussektorile riigiabi andmiseks vajalik teavitada Euroopa Komisjoni riigiabi andmise kavatsusest, siis on oluline enne rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse tegemist ära oodata kuni Euroopa Komisjonilt on vastav luba saadud.

Määruse koostamise hetkel ei ole riigiabi suunised ja määrus 1305/2013 omavahel kooskõlas osas, mis puudutab metsandussektori tootjarühmadele ja –organisatsioonidele stardiabi andmist, aga vastava muudatuse eelnõu on Euroopa Komisjonis väljatöötamisel.

Metsandussektorile planeeritava riigiabi andmise eelteatis esitati Euroopa Komisjonile augustis 2015 ning riigiabi teatis (loataotlus) riigiabi suuniste punkti 2.7. alusel esitati 12.11.2015.

Juhul kui Euroopa Komisjon teeb otsuse riigiabi lubamatuse kohta, peab PRIA tegema metsandussektori taotlejatele taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1305/2013 Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L ELT L 347, 20.12.2013, lk 487 - 548), komisjoni rakendusmäärus (EÜ) nr 808/2014, milles sätestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1305/2013 (Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) rakenduseeskirjad (ELT L 227, 31.7.2014, lk 18–68), komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 807/2014, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja kehtestatakse üleminekusätted (ELT L 227, 31.7.2014, lk 1–17) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469).

4. Eelnõu mõjud

Määrusega kehtestatakse tootjarühma loomise ja arendamise toetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsema kord.

Toetuse eesmärk on aidata kaasa metsandus- ja põllumajandussektori tootjarühmade moodustamisele. Läbi tootjarühmade ja ühiselt koordineeritud majandustegevuse on põllumajandustootjatel paremad võimalused omatoodetud põllumajandustoodete ja nende töötlemisel saadud toodete turustamiseks.

Määruse kehtestamine ei too endaga kaasa organisatsioonilisi muudatusi avalikus sektoris. Maaeluministeeriumi haldusalas ei muutu määruse jõustamisel ülesannete ja pädevuse jaotus. Määruse rakendamisele ei tulene välissuhetealast, sotsiaalset, sealhulgas demograafilist mõju, samuti ei oma määruse muudatused mõju riigi julgeolekule, elu- ja looduskeskkonnale, regionaalarengule ega kohaliku omavalitsuse korraldusele. Määruse rakendamiseks vajalikud menetlustoimingud teostab PRIA. PRIA on olemas määruse menetlemiseks vajalik haldussuutlikkus ja tehniline võimekus.

5. Eelnõu rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Tootjarühma loomise ja arendamise toetuse eelarve vastavalt arengukavale on 6 miljonit eurot, mida rahastatakse 89% ulatuses Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) ning 11% ulatuses Eesti riigi eelarvest.

6. Eelnõu jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ja Keskkonnaministeeriumile õigusaktide eelnõude elektroonilise kooskõlastamise infosüsteemi EIS kaudu ja arvamuse esitamiseks “Maaelu arengukava 2014–2020“ seirekomisjoni liikmetele. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium kooskõlastas eelnõu märkusteta. Rahandusministeerium, Keskkonnaministeerium, Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Amet ja Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda kooskõlastasid eelnõu märkustega. Nimetatud märkustega arvestamine on kajastatud lisatud märkuste arvestamise tabelis.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ants Noot
Kantsler